

Nr 31.

Av herrar **Mosesson** och **Nilson** i Eskilstuna, *angående utredning om inrättande av en kyrklig högtidsdag i vårt land under höstens lopp.*

Länge och djupt har förnummits en önskan i vårt land att under den senare hälften av året få någon helgdag. De långa och mörka höstveckorna kräva ett annat avbrott än det söndagarna ge.

Alla de extra helgdagarna infalla under den förra hälften av kyrkoåret, d. v. s. före Trefaldighetssöndagen i juni. Under denna del firas 11 särskilda helgdagar, om 1 maj medräknas. En jämnare fördelning vore ur både religiös och social synpunkt önskvärd. Att införa flera vilodagar utan att giva dessa karaktär av helgdagar är icke önskvärt.

Olika uppfattning kan givetvis råda om vilken historisk händelse eller vilket firningsämne, som borde högtidlighållas under hösten. Man skulle kunna nämna Mikaelidagen, den 31 oktober — till minne av Luthers brytning med katolicismen — den 6 november eller Advent. Dock lär svårigen någon dag kunna jämföras med Allhelgonadagen. Icke blott i krigförande länder utan lika mycket i vårt land har denna dag under de senare årtionden fått en högtidlig karaktär såsom en dag till hägkomst av de avlidna. Det har blivit den söndag, som infaller närmast Allhelgonadagen, som fått denna speciella helgd över sig. I en tid, då familjebanden hotas av upplösning, är en särskild dag, ägnad tanken på sambandet mellan gångna slakten och nu levande, värd att vårdas. För religiösa sinnen är Allhelgonadagen av icke mindre värde än vilket annat firningsämne som helst. Både inom kyrkliga och frikyrkliga kretsar i vårt land högtidlighålles detta minne mycket allmänt.

Till dessa skäl må ock fogas det rent fysiska och psykiska behov av avkoppling från förvärvsarbete och studier, som ung och gammal kan ha i höstetid.

Bäst tillgodoses de olika behov, som kunna åberopas, om den förordade helgdagen lades framför en söndag, så att en dubbelhelg kunde vinnas. Icke minst företagslivets representanter äro emot de extra helgdagar, som bryta sönder förvärvslivets veckoschema.

Skäl synas alltså tala för att en helgdag, Allhelgonadagen, firas såsom kyrklig helgdag lördagen före den första söndagen i november. Den påföljande söndagen borde då ingå i serien av söndagar efter Trefaldighet.

Det torde ej vara nödvändigt att ändra namnlängden i vår kalender, ifall en helgdag infördes på hösten, som kallades Allhelgonadagen. Sådana "anomalier" som att samma dag firas två gånger och bära samma namn förekomma ju stundom i fråga om Marie bebådelsedag.

Detta förslag är motiverat, även om antalet arbetsfria dagar genom ett bifall härtill skulle ökas med en. Skulle statsmakterna emellertid icke anse en sådan utökning av dessa dagar vara välbetänkt, må en ökning ske på hösten, om det måste innebära en minskning av helgdagarna under våren. En utredning i ärendet skulle säkert kunna visa, vilken dag som eventuellt skulle kunna berövas sin karaktär av helgdag utan att känslorna alltför mycket upprördes därav. Ingen dag kan rubbas, utan att någras känslor uppröras. Men envar lär dock medgiva, att vissa helgdagar äro mera förankrade i den allmänna uppfattningen än andra. Detta kom förliden riksdag till uttryck i beslutet om nöjesförbud på vissa dagar, som för alla stodo som heliga.

Att kyrkans tre stora högtider, Jul, Påsk — med Långfredagen — och Pingst stå i en särklass, behöver ej bevisas. De annandagar, som ledsaga själva högtiden, äro ej så förankrade i vårt folks känsla för helgd, men andra skäl tala dock emot att i första hand tänka på att slopa någon av dessa för att i stället få en helgdag på hösten. Snarare skulle man då kunna tänka på nyårsdagen eller midsommardagen, vilka icke äro så religiöst motiverade som de kyrkliga helgerna, men ingen av dessa dagar synes böra berövas sin karaktär av högtid. I vissa kretsar har man däremot ifrågasatt, huruvida trettondagen eller Kristi himmelfärdsdag har den motivering, som en helgdag bör ha. Båda dessa dagar äro dock i ett religiöst sinne och kyrkohistoriskt så förankrade, att det skulle uppröra tusendes sinnen, om dessa bleve vardagar.

Av ålder har i vårt land firats Mariadagar, ursprungligen fyra stycken, av vilka en är kvar som helgdag. Denna dag lär vara den som i främsta rummet skulle kunna förlora sin karaktär av helgdag utan att folkets pietetskänsla skulle kränkas mera djupt. Åminnelsen av inkarnationen knyter sig dock främst till julhögtiden. Marie bebådelsedag infaller också i passions-tiden och bryter sönder den textföljd och stämning, som fastlagstiden är ägnad att skänka.

Skulle Marie bebådelsedag i vårt land upphöra att vara helgdag, liksom det skett i med oss jämförliga länder, kan den dagens firande förläggas till någon näraliggande söndag, om så vid utredningen anses lämpligt.

Med stöd av vad som sålunda anförts hemställas,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t föreslå utredning, huruvida en kyrklig högtidsdag kunde inrättas i vårt land under höstens lopp, eventuellt på bekostnad av antalet helgdagar under förra hälften av året.

Stockholm den 12 januari 1944.

Gust. Mosesson.

Joh. Nilson.